

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.—; „ 4.50 „
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25 „

Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 4 nov.

Na naročbe brez priložene naročnine se upravnistvo ne osira.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Vsi dopisi se pošiljajo uredištvu v ulici Carintia št. 28. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglasi in oznanila se računajo po 7 nov. vrstica v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Naročnino, reklamacije in inzerate prejema upravnistvo v ulici Carintia 28. Odprte reklamacije so proste poštnine.

„V edinost je moč.“

O uradniški prenapetosti.

Vsprejeli smo iz peresa enega naših okoličanskih posestnikov nastopni dopis, kateremu z veseljem odstopamo prvo mesto, ker se nam dozdeva dovolj važen predmet, o katerem razpravlja. Piše nam nastopno: „Uže del časa imam nekaj na jeziku, kar mora naposled vendar le na dan. Spregovoriti hočem danes nekoliko o finančnih uradih. Uradujejo za nas okoličane, kakor je uže vsemu svetu znano, izključljivo v italijanskem jeziku. V tem blaženem narečju nam pošiljajo vse plačilne naloge in odloke, vse ovrhe ali eksekucije, vse dražbe itd. itd. Tako delajo menda, da se magistratu ne zamerijo, kateri bi nas v svoji ljubezni rad kar čez noč poitalijančil. Modrost št. 19. osnovnih državnih zakonov še ni razsvetlila glav finančnega ravnateljstva voditeljev v tolikej meri, da bi tudi nam privoščili to, kar dajejo Nemcem in Italijanom, t. j. da bi terjali od nas v našem jeziku davke in pristojbine. To menda ni prenapeta želja in državi nevarna tudi ne! Da deli sl. finančno ravnateljstvo ravnopravnost edino le Nemcem in Italijanom, temu so Slovenci deloma sami krivi, ker sprejemajo italijanske uradne spise, mesto da bi je zavračali, ter zahtevali slovenske. Ako dobi naš okoličan tako listino v roko, jo navadno ne zna čitati, in ako jo zna, jo razume le v redkih slučajih; zato se premnogokrat pripeti, da jo kam založi ali pa jo da celo otrokom, da se se z njo igrajo; a njemu se niti ne sanja, kaj prav za prav zahteva oblastvo od njega. Na tak način pride z dotičnim uradom navskriž, kajti urad se ne meni zato, da li mož hoče ali noče plačati, temveč zaračuni mu troške, katere zamoru revež plačati le z največjimi žrtvami. Vsemu temu bila je kriva v tujem jeziku pisana listina, katere kmet ni razumel in zato tudi ni spolnil danega mu naloga. Ako bi bili pa slavni uradi tudi našemu kmetu tako pravični v jezikovnem oziru, kakor so Italijanu in Nemcu, obvarovali bi ga mnogo in premnogokrat materialne škode, tako mu pa še bolj težje uže sauno ob sebi težko davkarsko breme.

Ne samo našim kmetom, ampak davkoplačevalcem sploh škodi prenapetost finančnih uradnikov, s katero zastopajo koristi države. Ta škodljiva prenapetost se kaže posebno očitno o kupilih, menjinah, prepisih itd. Znano je vsakemu, ki je količkaj izurjen v kupilji z zemljišči,

da je taksa za kupno pogodbo tem manjša, čim hitreje je prodano zemljišče prešlo v druge roke. Tako je kupna pristojbina mnogo manjša, ako kupim zemljišče od moža, ki mu je bil samo dve leti gospodar, kakor pa da bi mu bil gospodar 8 ali 10 in več let. Naši kmetjski kupci in prodajalci na to ne misljo, kadar sklepajo pogodbe. Oni kar pošljejo sklenjeni ugovor dotičnemu uradu, ne meneč se zato, da bi dokazali, v kolikih letih je kupljeno ali prodano zemljišče prešlo v last drugemu gospodarju. Ko pa dobi finančni urad tako pogodbo v roko, se zato tudi ne meni, ter odmeri najvišjo pristojbino, češ, če se komu godi krivica, bode uže „rekuriral“. Ako pride ubogi kmetjski posestnik vprašat, kako je to mogoče, da so mu odmerili tako visoko takso, dopovedo mu v uradu, da oni morajo tako ravnati, ker zastopajo državne koristi, da pa lahko „rekurira“, če ni z njimi enih misli. Tem gospodom je pač lahko reči: rekuriraj; ne pomislijo pa, da mora kmet za vsako vrstico iti bodisi uže k advokatu ali pa k zakotvenemu pisarju. Oba pa treba plačati, in mnogokrat več plačati, nego je z rekurzom pridobil. Tu bi pač finančni urad, ako bi ne bil tako prenapeto fiskalen, sam lahko prihranil kmetom te troške. Predno odmeri pristojbino, naj poizve uradno pri zemljetknjižnem uradu, v kolikih letih se je izvršila premena v gospodarstvu in na podlagi te uradne poizvedbe, naj odmeri še le prenosno pristojbino. Tako bi ne bila škodovana ne država ne stranka. Tako postopanje bi pa tudi posebno ne obteževalo uradovanje finančnih oblastev“.

Dodati imamo temu pismu le nekoliko besedij. Govoriti bi se dalo sicer še mnogo o prenapetih gorečnosti finančnih uradnikov, ali to smo hoteli navesti samo za vzgled.

Našim zastopnikom v drž. zboru preporečamo, naj tudi o tem spregovore, kadar se jim nuja prilika. Pravijo, da pride kmalo na dnevni red nova pristojbinska postava; takrat bi bil za to pripraven čas, a da ne bodemo tako dolgo čakali, zgodi se lahko slavnej vladni uže prej, da se prepriča, koliko denarnih izgub prouzročajo nehote lahko uradniki strankam, ako se prevneto potegujejo za državne koristi!

hom iz vrste spehali. Gospod ga uprašal: „Kako ti je pa ime?“ „I nu fant!“ se pogumno odreže Miha. No, potrdili ga niso.

Ko so se mladeniči od nabora vrnili, raznesli so brž po vasi, kako je Zaplotnikovemu fantu ime. Od takrat ga ljudje imenujejo le „Miha Pekjet“. Miha je krstno ime njegovo. „Pekjet“ so mu pa rekli zato, ker je mesto „proklet“ izgovarjal „pekjet“. Imel je tudi napako, da črke „v“ ni mogel izgovarjati, ampak mesto nje je izrekal „j“.

Še kot deček je vzel doma mladega prašička; šel je v gozd, ga je tam spekel in pojedel. Kmalom potem je zmanjkalo petelina. Stariši njegovi so dolžili sosede, jih obrekovali, ali pomislili niso, da je njihov sinček tak snedenček. Pravo je še le povedal vaški pastir, ki ga je videl.

Seveda, o tem dogodku je govorila potem cela župnija.

Radi nelepega obraza in surovega obnašanja ga dekleta niso dosti marale; on je pa vendar vedno trdil, da vse „ta lepe“ so njegove. Ali zaradi njih je moral mnogo pretrpeti. Dostikrat je prišel domu obtočen, še večkrat pa oblit in do kože moker.

Nekoč so ga Brežki mladeniči podili izpod okna. On teče mimo hiše, pri kateri je videl okna odprta. Da bi mladeničem ušel, ni pomišljal dolgo, ampak skočil

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor kranjski.

(X. seja dne 9. oktobra 1888.)

Deželni glavar, dr. Poklukar naznani deželne vlade dopis, da je presvetli cesar razkaz obravnave deželnega zbora v zadnjem zasedanji blagovolil vzeti na znanje. Zdravstveni odbor na Bledu prosi brezobrestnega posojila, da sezida na Bledu „Cursalon“. Prošnja izroči se finančnemu odseku. Poročilo deželnega odbora o zakupu deželne naklade na žgane opojne tekočine za l. 1888 in poročilo deželnega odbora o preložitvi ceste čez Bogenšperk se izroči finančnemu odseku.

Poslanec vitez Gutmannsthal poroča v imenu odseka za letno poročilo deželnega odbora.

Pri Velikolaškem okraji vpraša posl. Pakiž, zakaj se še ni bilo ogledalo zaradi preložitve ceste čez Lužanje in da naj se to, ako ni letos več mogoče, gotovo drugo leto vrši in se dovoli potrebn denar.

Zaradi Ravnjske ceste v Krškem okraji, o katere slabem stanju je došlo več pritožb, se naroči deželnemu odboru, da ima dati preiskati stanje te ceste. — Grofu Ervinu Auerspergu, ki je dovolil, da se brezplačno na njega posestvu lahko dobiva gramos, izreče se zahvala. — Zaradi ceste v Ključih v Idrijskem okraji sklene se, da se naroči deželnemu odboru, naj posebno pazi na umetna dela na tej cesti.

Glede Radeškega mostu nasvetuje poslanec Hren, da se deželnemu odboru naroči, naj nemudoma izvrši lani sklenjene poizvedbe. Zbor pritrudi. — Pri cestnem okraji Novomeškem nasvetuje odsek, da se izreče cestnemu odboru Novomeškemu zavoljo njegovega nepravilnega postopanja nezadovoljnost in se naroči deželnemu odboru, da ravna zoper Novomeški cestni odbor, kakor sploh proti vsem renitentnim cestnim odborom z vso postavno dopuščeno strogostjo. — Zastran Reške ceste v Senožeškem okraji nasvetuje odsek, naj deželni odbor zastran poprave te ceste predloži v prihodnjem zasedanji tehnični načrt in proračun stroškov.

Poslanec Dev nasvetuje pri Črnomelj-skih cestah, naj se deželnemu odboru naroči, da stori potrebne korake, da se pričnete zidati, kakor hitro mogoče, cesti v Brezovico in Podgrad. Izkaz vseh prejemkov okrajnih cestnih zakladov za leto 1887 kaže prebitka 24.744 gl. 14 kr. Tudi

izkaz in vse poročilo o cestah potem zbor odobri.

Poslanec Murnik poroča v imenu finančnega odseka o prošnji glavnega odbora c. kr. kmetijske družbe kranjske za podporo. Nasvetuje 3000 gl. podpore v prospeh kmetijstvu, iz katere svote naj deželni odbor deli podpore po nasvetu kmetijske družbe osrednjega odbora. — Predlog se jednoglasno vsprejme.

Poslanec Murnik poroča o prošnji občine Šturije za podporo za napravo kanala in nasvetuje, da se dovoli 200 gold. podpore, kar obvelja.

Poslanec Dev poroča o prošnji občine Vrhopoljske za podporo za vodnjak in nasvetuje, naj deželni odbor stvar preišče in potem dovoli podpore do 300 gl.

Baron Schwegel nasvetuje, da se o predlogu finančnega odseka preide na dnevni red.

Poslanec Lavrenčič podpira nasvet finančnega odseka in opisuje velik nedostatek, zadevajoč Vrhopoljčane vsled pomanjkanja vode, po katero morajo uro daleč hoditi.

Poslanec Klun pravi, da je deželni zbor dovolil občini Senožeški za vodnjak 400 gl. Tudi vlada podpira napravo vodnjakov in kmetijske ministerstvo daje za to podpore, kar bi gotovo ne storilo, ko bi naprava vodnjakov ne bila na javno korist. Pri glasovanji vsprejme se predlog finančnega odseka, proti glasovanji le Nemci.

Sprejmó se zatem nekateri nasveti glede dež. cest in zatem nasvetuje posl. Murnik, da se še nerazdeljeno poročilo deželnega odbora glede dež. doneska za dolenjsko železnico uže danes izroči finančnemu odseku. Zbor pritrudi.

„Theaterverein“ v Ljubljani izroči prošnjo zaradi gradnje gledališča, katera se izroči finančnemu odseku.

Baron Schwegel nasvetuje, da se prošnja prečita, kar se zgodi.

Prošnja pravi, da je urediti stvar tako, da bode ustrezno vsemu prebivalstvu, da bode v novem gledališču slovenske in nemške predstave. Prevzame pa društvo „Theaterverein“ gradnjo novega gledališča proti temu, da se mu izroči zavarovalnina za pogorelo gledališče, znesek za prodano staro gledališko pogorišče in dovoli se nekoliko podpore; dalje, da se vzdrže sklepi mestnega zbora glede stavbišča in obljubljenih podpore in da bode gledališni zaklad tudi nadalje porabljen za gledališče. Kako

V Zadolji so mu osnažili čevlje ter mu premenili klobuk.

Pismo so naredili in v treh nedeljah bilo je svetovanje. Na svatovščini se je tako nerodno obnašal, da se nevesta še z njim voziti ni hotela na njegov dom. Le z grdo so jo prisilili. Nevesto, pravili so ljudje, pripeljal je domu „na vlak“. Še zdaj, kadar se kak nerodnej ženi, pravijo: „Ta se bo tako ženil, kakor se je Miha Pekjet.“

Srčna želja se je Mihi spolnila. Uprežen je bil v zakonski jarem ter je moral rad ali nerad prenašati sladko in težavo zakonskega stanu. Seveda, ako bi bil on pravi mož in ona prava žena, bi se bila lahko razumela, tako je pa šlo njima dostikrat navzkriž. Žena mlada in huda, nikakor ni hotela potrpeti z možem, kojega so jej posilili.

Miha Pekjet sedaj ni bil več tako svoboden kot prej, ampak zgubil je vso oblast v svoji hiši in ljudje so rekli, da žena hlače nosi. Presrečni Miha Pekjet imel je le toliko svobode, kolikor je žena hotela; a Miha je bil vendar po svojih mislih srečen. Človek bi mislil, da je bil Miha vsaj sedaj gospodar kakega krajcarja, ali žalibože, bil je sedaj še večji revež kot prej. Delati je moral pač, a za ves trud ga je žena dostikrat „načofala.“ Branil se

PODLISTEK.

Iz Gaberja.

Črtice. Spisal Branimir.
(Dalje.)

Druga, nič manj važna oseba zimskih pravljič je

Miha Pekjet.

Miha Pekjet je oseba popolnoma iz 19. stoletja. Bil je v Gaberji kmet, pozneje mešetar in poganjač, ali kakor pravijo „trajbar“.

Uže deček ni nič dobrega obetal; kar je bilo v vasi dečkov, vsi so ga črteli in gorjé mu, če se je mej nje prikazal. Ali tudi on jim je vračeval, ako je katerega na samem zalotil. On ni pomagal pri delu kakor njegovi vrstniki, ampak raji je tekal po pašnikih in gozdih ter stikal za tiči, jim nastavljal, pobijal jajčeca, mlade ptice je pa pekel. Ljudje so ga poznali le pod imenom „tujederc“ ali pa „Zaplotnikov fant.“

Za njegovo pravo ime zvedeli so še le o vojaškem naboru. Ko je tam častnik poklical: „Miha Zaletel iz Gaberja!“ ni nobeden mladeničev stopil iz vrste. Še enkrat ponovi: „Miha Zaletel iz Gaberja h. št. 9.“ Zdaj so ga še le drugi mladeniči z sme-

se bodo uravnavale slovenske in nemške predstave in oddajalo gledališče, o tem bo deželni zbor odločeval v sporazumljenji z odborom „Theatervereina“.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

V državnem zboru vrši se podrobna debata o naslednem pravu na srednjih kmetijah. Debata je huda, zanimanje za postavbo je živo na obeh straneh. Vlada in nje pristaši morajo vrlo braniti svoj predlog proti kritiki levičarjev, ki odkrivajo neizprosno vse slabosti tega zakonskega načrta. Posebno vroča je bila debata o § 13, ki govori o tem, kedo naj plača prenosne pristojbine. Naposled je bil vender tudi ta § sprejet nespremenjen, kakor ga je vlada predlagala.

Rieger, staročeški vodja, slavi te dni svojo 70 letnico. O tej priliki so mu hotela napraviti razna društva podoknice, policija je pa to zabranila, ter dovolila dotičnim društvom peti le na dvorišči. Rieger pa si je vse take demonstracije prepovedal. Istega dne bode njemu na čast v narodnem gledališču velika predstava. Riegerju izroče o teh svečanostih češki velmože velik narodni dar v priznanje njegovega delovanja za češki narod.

V Pragi se je osnoval odbor, ki kani prirediti 1891 leta veliko obrtno razstavo v stoletni spomin prve take razstave, ki je bila v Pragi. — 1791. l. bila je namreč v Pragi prva obrtna razstava v Evropi. Predsednik temu odboru je knez Schwarzenberg. Naprošeni so tudi Nemci, da se udeležijo te slavnosti.

Znano je, da si Nemci prizadevajo preriti se v mestni zbor praški, da svetu dokažejo da zlata Praga ni slovanska, kakor trde Čehi. Posebno o sedanjih dopolnilnih volitvah so gojili žive nade, da se jim ta nakana posreči, ker so računali na razpore mej Staro- in Mladočehi. No, Mladočehi so svojim pristašem svetovali, naj glasujejo za Staročeške kandidate, da se ohrani slovanski značaj „Zlate Prage“.

V ogerskem državnem zboru je prečital ministar Tisza postavni predlog o podaljšanju finančne nagodbe mej Ogersko in Hrvatsko in Slavonijo. Predlog je izročil finančnemu odboru.

V hrvatskem saboru je poslanec Vrbanić interpeloval vlado o peticijskem pravu občin ter o tej priliki šibal nezakonito postopanje nadžupana zagrebškega, Kovačevića. Ta je obrnil vso stvar, kakor bi bila naperjena na njegovo osebo in ne njegovo delovanje, ter je pozval poslanca Vrbanića na dvoboj. Upajmo, da se stvar še dobro reši.

Vnanje dežele.

Ruski prestolonaslednik zastopal je pri dvorskih slavnostih na Danskem svojega očeta. Domov se je vračal skozi Berlin, kjer je bil gost nemškega cesarja. Ta ljubeznjivost nemškega dvora je napravila v Peterburgu dober utis, ako smemo

ni, le: „I nu kaj me boš tepla, saj te ubogam!“ je vedno ponavljal.

Po zimi ga je spodila na Hrvatsko, da bi doma zastoj ne jedel. Miha je šel nerad, a kaj je hotel; žena je tako hotela. Tam se je dostikrat jokal, a tovariši so se mu posmehovali. Seveda na Hrvatskem se je Miha malo žene odvadil, pa tudi težav, ki jih je poleg žene prenašal. Kar je zaslužil, je zapil in „začikal“; kadil ni, le „čikal“ je, to pa tako grdo, da so ljudje sploh mislili, da ima Miha Pekjet bulo na lici. Ko se je spomladi jel tajati sneg in led po Gaberski gori, vrnil se je Miha na dom, kakor kak oznanjevalec pomladi.

Po božji in Mihovi volji čutila se je žena njegova mater. Sedaj ni vedel Miha, na katerem konci ima glavo. Tekal je po vaseh ter vsacega uprašal, če ve kaj novega. Seveda pravega ni nobeden vedel in tako je Miha vsacemu razložil, kaj in kako se je naredilo, da bo skoraj oče.

Ljudje so se smejali presrečnemu Mihui; ugibali so, kdaj bo porod, kako bo otroku ime, ali bo možki ali ženska itd. Žena njegova se uže iz hiše ni upala, ker ljudje so jo hoteli kar z očmi prebosti. Ko je zvedela, kaj je učinil neumni mož, ga je tepla še bolj, a on se je vedno tolažil, da bo kmalu oče. No, to se je kmalu zgodilo in potem po Mihovej želji še sedemkrat.

(Dalje prih.)

soditi po pisavi „Journal de St. Peterbourg“, ki pravi, da se tej ljubeznjivosti ni čuditi, ako se pomisli na preprijazne odnose, v katerih živiti obe cesarski obitelji. — Mej rusko vlado in poluotokom Koreo sklenena je pogodba v korist ruske trgovine.

S r b s k a kraljica Natalija poslala je temeljito sestavljen protest proti odloku metropolitana Teodozija, v katerem pravi mej ostalima, da se kraljevi soproj, ki ni našel nikjer dovolj „učenege“ sodišča, ki bi bil razsodil njegovo pravdo po njegovej misli, uporabil naposled slabotnega starca, ki je bil na službo njegovej samovolji, ne oziraje se ni na cerkveno, ni na državno pravdo. O tem činu sodila bode še cerkev in zgodovina, kajti kraljica Natalija ne priznava tej razsodbi veljavnosti, ter se zmatra še vedno vladarico srbsko.

N e m š k i cesar je odprl državni zbor 22. t. m. z veliko sijajnostjo. V prestolnem govoru pravi: Odnosaji naši k vsem inozenskim vladam so povoljni in mirni. Prizadevanje moje se vedno obrača na to, da ohranim mir. Zveza z Avstro-Ogersko in z Italijo tudi nima drugega namena. Z mojo krščansko vero in vladarskimi dolžnostimi se ne strinja, da bi brez potrebe nakopal Nemčiji bedo, bodisi tudi zmago slavne vojske, V tem prepričanji zmatral sem svojo dolžnost, da takoj po svojem vladnem nastopu osebno pozdravim, ne samo zaveznike v državi, ampak tudi prijateljske in sosedne vladarje ter se z njimi skušam sporazumeti o nalogu, kateri nam je dal Bog, da kolikor je odvisno od naše volje ohranimo svojim narodom mir in blagostanje. Zaupanje v mojo politiko, ki sem jo našel na vseh obiskanih dvorih, opravičuje nado, da se posreči meni in mojim zaveznikom v Evropi ohraniti mir. To so glavne misli prestolnega govora, katerega je nemškim državnim poslancem prečital mladi cesar. „Mir“ in miroljubni nameni se zelo povdarjajo, o b o r o ž a v a se pa vender dalje; jemlje se v misel blagostanje narodov, arosijo se milijoni za vojsko. To je stara pesen, katera nam je znana uže iz vseh drugih parlamentov. Koliko imamo držati do teh in enakih besed, vemo uže od davna.

N a F r a n c o s k e m vré; strankarski boj razvil se je tako, da mnogi govore uže o bližajcej se meščanski vojski. Boulangeristi pravijo, da vlada pripravlja komplot, po katerem se misli zapreti Boulangerja in vse njegove pristaše. Ti gospodje vedo celo, da je vlada uže pripravila prostor za vse te gospode v ječah. Boulanger se pa hvali, da bi njega ne smeli v Parizu zapreti, ker bi ga narod precej osvobodil. Vladni listi pa trde, in to je verjetno, da Boulanger pripravlja neko zaroto proti republikanski vladi. Saj je pač vsakemu znano, da se Boulanger vsakemu pohvali, da sme računati na podporo Bonapartistov in Orleanistov, kar je pač jasen dokaz, da mož ni republikan. — Mestni zbor pripravlja za 2. decembra veliko demonstracijo na grobu Baudina. Nek Boulangerjev pristaš je stavil v zbornici predlog, da se Baudinov prah prenese v Pantheon. Minister Floquet mu je odgovoril, da je to uže davno predlagal vladen pristaš in republikan, da se mu pa čudno zdi, ako to predlaga zaveznik Bonapartistov, kajti Baudin je bil republikan.

Zadnje dni so pisali razni listi, da misli papež zapustiti Rim. Ta korak poglavarja rimske cerkve bil bi usodepoln za Italijo, ki bi s papežem mnogo izgubila. To vprašanje je navstalo vsled tega, ker je Vatikan izrekel bojazen, da bi v slučaju, ako bi bila Italija zapletena v vojsko, papež ne imel svobodne pismene zveze z vsem ostalim svetom, ker bi njegova pisma najbrž italijanska vlada odpirala. Italijanska vlada pa vpraša Vatikan, kedo njej jamči, da v slučaju, ako bi bila Italija zapletena v vojsko, ne bi bilo v Vatikanu gnezdo zarot in spletke proti Italiji? Ako je stvar taka, potem je sporazumljenje pač težko.

DOPISI.

Iz Proseka 27. nov. 1888. [Izv. dop.] Preteklo nedeljo imelo je pevsko društvo „Hajdrih“ na Proseku svoj redni občni zbor. Prečital se je in pregledal račun, kateri se je našlo v najboljšem redu. Računski sklep nam kaže, da ima društvo, ki obstoji komaj eno leto, 80 gl. gotovine. Če pomislimo, da je število udov neznan in da si je omislilo društvo lep harmonij in druge potrebne priprave za svojo društveno dvorano, priznati moramo, da je to vrlo gmoten napredek. — Predno se preide

na drugo točko: volitev odbora, izreče društvo najtoplejo zahvalo vsemu odboru, posebno pa predsedniku g. Gorjupu, kateri je glavni stebel mladega društva, ki neumorno dela za njegov napredek ter ga tudi gmotno najbolj podpira. Posebna zahvala izreče se tajniku g. Iv. Nabergoju ml. na neutrudljivem delovanju ter pevovodji g. Robertu Slaviku, ki je prevzel za malo plačo velik trud.

Oziraje se na vrlo napredek društva pod skrbnim vodstvom dosedanega odbora, volilo je zopet stari odbor. — Odbor je tako sestavljen: predsednik: g. Alojzij Gorjup, podpredsednik: g. Matija Kalin, tajnik: g. Ivan Nabergoj ml., blagajnik: g. Anton Nabergoj, knjižničar g. Anton Kapun, odbornika: gg. Štefan Lukša in Tomaž Sardoč. Mlado društvo pridobilo si je v prvem letu svojega obstoja uže mnogo simpatije, ne samo v okolici, ampak tudi v Trstu. Dokaz v to nam je, da se tržaški rodoljubi vsake naše veselice v obilnem številu udeležijo in da so celo nekateri gospodje iz Trsta pristopili našemu društvu. Ta vzgled morali bi tudi drugi tržaški Slovenci posnemati. Skrbeti moramo, da vdobi društvo trdno podlago, da ne bode delilo žalostno osodo drugih okoličanskih pevskih društev. Sedaj so razmere za naše društvo jako ugodne. Imamo uplivenega, za društvo unetega predsednika, neutrudljivega tajnika in pridnega pevovodjo, kateri našo blagajnico kaj malo ruši; zraven tega nam daje g. predsednik društveno dvorano brezplačno. A časi se lahko shujšajo, in kadar bodo odnosaji za društvo težavni, ne bode se moglo držati, če ne bo močno in utrjeno. Zatorej obrnemo se na Vas, tržaški Slovenci, z uljudno prošnjo, da nas blagovolite podpirati. — Skrbite, da se bode moglo vzdržati vrlo pevsko društvo „Hajdrih“ tudi v dnevnih viharjev in sile! — Udnina za podporne ude iznaša le 1 gl. za leto.

V prvej polovici februarja priredi društvo veselico s petjem, deklamacijo, igro in plesom. Nadejamo se, da vidimo tudi o tej priliki mnogo tržaških gostov na Proseku.

Domače vesti.

Nj. Veličanstvo cesar prispe v kratkem v grad Miramare, kjer se sestane z Nj. V. cesarico. Tam bode praznoval na tistem 40letnico svojega vladanja.

Cesarjev dar. Nj. Veličanstvo cesar podaril je za okrašenje nove cerkve pri sv. Martini pri Buzetu 200 gl.

Imenovanje. Deželni namestnik imenoval je žendarmerskega postajovodjo Ant. Brumata cestarjem v Plominju.

Gosp. A. Funtek, dobro poznat, nadarjen naš pesnik, je zložil, kakor čitamo v ljubljanskih listih, pravljico „Godec“, katera se objavi z Levstikovimi zbranimi spisi. —

Za družbo sv. Cirila in Metoda nabralo se je v veselje družbi o vrnitvi „Sokola“ g. Turka 2 gl.

Delalskega podpornega društva odbor je sklenil v svojej zadnjelj seji, da se ne bode vršila uže objavljena veselica v proslavo 40 letnega vladanja Nj. Veličanstva. Povod temu sklepu je Najvišja želja, vsled katere naj se opustijo vse slavnosti ter naj se vrši spomin velevažnega dne le z dobrotvornim ustanovam in obdarovanjem siromakov. Čitala pa se bode dné 2. decembra t. l. ob 8. uri zjutraj v cerkvi sv. Antona novega slovesna sveta maša v ta namen, da nam Bog ohrani še mnogo let plemenitega in milostljivega vladarja. Pozivljejo se zatorej vsi članovi „delalskega podpornega društva“, da se snidejo o navedenej uri v cerkvi ter združijo svoje molitve v edino gorečo prošnjo: Ohrani nam Vsevišnji našega cesarja in prejasno njegovo rodbino!

Otroško zabavišče z ljudsko šolo pri sv. Jakopu v Trstu slavi 40letnico vladanja Nj. Veličanstva z sveto mašo, katera bode dné 1. decembra t. l. ob 10. uri dopoldne v cerkvi pri sv. Jakopu. Pozivamo vse stariše in naše rodoljube, da se z otročiji vred udeležijo te božje službe, ter s tem dokažejo neomahljivo zvestobo do našega presv. cesarja.

Popravek. V zadnjelj številki našega lista smo krivo poročali, da je podaril 40 gl. za dijaško kuhinjo v Trstu g. Fr. Kalister na Reki. Podaril pa je to svoto rodoljubni gosp. Fr. Kalister v Trstu. — Nadejamo se, da nam gospod darovalec neljubo pomoto oprosti.

Občinski svet tržaški imel je dne 27. t. m. ob 7. uri zvečer javno sejo. Predsedoval je l. podžupan dr. M. Luzzato;

vlado je zastopal okrajni glavar baron Conrad, navzočih je bilo 34 svetnikov. Po odobrenji zapisnika zadnje seje čita se pismo pravnega odseka, v katerem javlja svoj odstop, ker se je v zadnjelj seji odбил njegov predlog o opravičenju Tramwaya. —

Svetnik dr. Venezian predlaga, da se izreče pravnemu odseku z a u p n i c o. Predlog se enoglasno odobri.

O prošnji tvrdke C. Vallon in dr. predlaga trgovinski odsek, da se pritrudi prošnji za dovoljenje nekaterih sprememb o zgradbi železnice na železne žice in da se dovoli zgradbo nastopnih prog: od ulice Fornace preko stopnic „dei Giganti“ do „kastela“ in slučajno podaljšano v ulico S. Giusto in Madonina; od kraja v mestu, kateri se ima še-le določiti, na Skorkolo; isto k „lovcu“ in sv. Alojziju in od „Navali“ na Chiarbolo. Prva prog mora biti v dveh, ostale v treh, odnosno v dveh letih dogotovljene. Po kratkej razpravi sprejme se predlog z nevažnim dodatkom.

Dovoli se 600 gl. za popravek ceste do šole v Barkovljah in zgradbo trotoarja.

Odobri se prekoračenje posojila za zgradbo pojišča v Trebčah v iznosu 111 gl. 67 kr.

Načrt za olepšanje javnih nasad pri sv. Andreju izroči se mestnej delegaciji v poročevanje, trgovinskemu odseku pa načrt o delitvi občinskih zemljišč v Buzovici, Trebčah in Padriču.

V podporo na ptujem živočih Tržičanov odobri se prekoračenje posojila v iznosu 427 gl. in dovoli kasneje posojilo 1000 gl., za najdenca pa 350 gl.

Zatem je bila tajna seja. Mestna nagrada za posle prizna se 63letni Heleni Daris, katera služi uže preko 42 let rodubini Vendram. — Uradni služabnik Ljudevit Samuelle namesti se stalno. — Potrdi se najemni ugovor za dve zgradbi v mestu h. št. 143. — Udovi Margareti Perharc se izplača mirovnina v iznosu 450 gl. enkrat za vselej, njenej hčeri pa se dovoli podpora 150 gl. na leto. — Umirovi se učitelja Ivana Moschenija za dve leti z plačo 390 gl. in stanarino 110 gl. na leto. — Tržnim komisarjem se imenujeta Karol Roitz in Peter Demonte. Ob 3/4 na 9 je bila seja končana.

Vodnikov spomenik. Gosp. akademik Gangl na Dunaji je izdelal podobo Vodnikovo. Ulila se bode zdaj v mavec, in potem izročila livarni, da jo ulije od bronu. Podoba je 2 m. 45 cm. visoka. Ker je kamenita podstava proračunjena na 3.40 m., bode ves spomenik imel blizu 6 m. visočine, kar je ravno primerno prostoru pred gimnazijo, kjer bode postavljen. Livarna bode v 3—4 mesecih gotova in ker bode tudi kamenoseško delo v tem času dovršeno, bode mogoče spomenik razkriti sredi prihodnjega leta. Odbor je sklenil, prositi mestni zastop za podporo k stroškom spomenika, in za dovoljenje, da se postavi spomenik na Valvazorjevem trgu pred gimnazijo. Spomenik se bode pri razkritji izročil mestu Ljubljanskemu. Osnuitek Vodnikovi podobi, izdelan od Gangla v polovici prave velikosti, stoji v Rudolfinu na hodniku zahodne strani. Obraz je pri podobi prave velikosti umetnik bistveno izpremenil, da se vjema z jednim portretom, ki se nahaja v Ljubljanski licejski knjižnici. „Sl. N.“

Razpisane službe. Pri mestnem magistratu v Rovinju razpisano je mesto tajnika. Plača 1000 gl., aktivna doklada gl. 200 gl. Prošnje v 6. tednih. — V Novej Baški je izprazneno mesto občinskega zdravnika. Prošnje do 31. dec. t. l.

Akad. liter. društvo „Slavija v Gradcu“ volilo je v društveni odbor o l. redni seji, dné 14. nov. 1888., sledeče gospode: Predsednik: Nikola Pajić, stud. med. Podpredsednik: Nikola Žyborski, stud. med. Poslovodja: Filip Gorup, stud. psihil. Tajnik: Pavao Čulumović, stud. med. Blagajnik: Uroš Bozić, stud. med. Knjižničar: Edvard Čermák, stud. med. Odborniki: Josip Medić, stud. psihil., Arseu Vidak, stud. med., Matej Vrbnjak, stud. iur. Revizorja: Matija Gregorić, stud. med., Ivan Petrić, stud. med.

„Pro Patria“ v Gorici. Pod tem naslovom čitamo v „Soči“ nastopno vest, katero priobčujemo, ker lepo razsvetljuje goriske razmere. „Soča“ piše: Uže dolgo časa ali morda še nobenkrat nismo slišali v našem starešinstvu takih izrazov proti velikemu delu občanarjev, kakoršne je rabil starešina dr. K. Venuti v seji 15. t. m. proti Slovincem, rekoč, da Slovenci so se zbudili na Goriškem ter da silijo v mesto, a da „Pro Patria“ pomaga mestu (ciajuta) pobijati slavizem in da odjemlje občini marsikatero breme. To je dokazoval s tem, da je „Pro Patria“ ustanovila otroške vrte

▼ Podgori in pri Mostu. Iz tega je izvaljal primernost, da bi se občina kot taka vpisala v rečeno društvo in plačala v ta namen enkrat za vselej 100 gld., ter je stavil nasvet v tem smislu. Karol Ritter je govorniku ugovarjal z ozirom na razloge, katere je navedel v podporo svojemu nasvetu, ter omenil, da treba pustiti vsakemu narodu njegov naravni razvoj, in da on, če tudi Gorican, je vendar Nemeč. Na to je bil predlog sprejet z glasovi vseh navzočih starešin. Pri seji so manjkali: grof Attems, Bozzini, Cristofoletti, Marzini, dr. Seitz in dr. Vinci. Menimo, da dr. Venuti se moti, ako misli, da mestna dvorana je pravi kraj in mestna uprava pravo sredstvo za narodno politiko, kakeršna zija iz njegovih besedij, da treba namreč slovenstvo pobijati v prid italijanstvu. Mestno starešinstvo ima dolžnost skrbeti v prvi vrsti za dobro gospodarstvo v mestu, za red in varnost, ter varovati naravne in postavne pravice vseh občanarjev in ne samo onih, ki govorijo italijanski. Občinsko pravico in dolžnosti imamo Slovenci v Gorici prav tako, kakor mestni starešine, katerih velik del nima domovne pravice v Gorici. In menimo, da med zadnjimi je tudi dr. K. Venuti, ako ni bil njegov oče ali on izrečno sprejet kot domačin v goriško občino. Venuti je besede so drzne in zaslužijo, da se zavrnejo.

Nepotrjena konfiskacija. Konfiskacije „Sl. Nar.“ zaradi uvodnega članka „Revizija ustave v Srbiji“ ljubljansko c. kr. deželno sodišče ni potrdilo. C. kr. državno pravdnistvo pritožilo se je radi tega na c. kr. nadsodišče v Gradci, a poslednje odklonilo je pritožbo iz nagibov prve instance.

Slovanski Svet. Štev. 22. prinaša: 1. Kdo določuje literarne jezike? 2. Nasledstvo kmetij. 3. Istra nekedar in sedaj. 4. Pravda urednika Mandiča v državnem zboru. 5. Čudesno spasenje ruskega carskega doma. 6. Program strokovne šole v Ljubljani. 7. Psoglavci. 8. Pogled po slov. svetu. 9. Književnost.

„Slovenski pravnik“. Uredništvo tega lista naznanja, da bo prihodnja številka zaradi sestavljanja kazala izšla okoli 15. dne decembra t. l.; s to številko bo list prenehal izhajati.

Narodni Dom. V zmislu § 7. dr. pravil sklicuje upravni odbor društva „Narodni Dom“ izredni občni zbor na ponedeljek dne 3. decembra ob 6. uri zvečer v čitalniško pevsko sobo. Jedini predmet je posvetovanje in sklepanje o odborovem nasvetu glede zgradbe „Narodnega Doma“. Posebna vabila deležnikom in članom se ne bodo razpošiljala. K mnogobrojni udeležbi vabi tem potom odbor.

Pogorišče dež. gledališča v Ljubljani. proda se dne 5. decembra t. l. Ne odda se izpod 20.000 gl.

Selitev v Ameriko. Dne 25. t. m. ob 4. uri pp. odplul je iz našega pristanišča lloydov parnik „Orion“. Odvel je 759 oseb v Brazilijo.

Prispelo je uže 23. t. m. 250 oseb, večinom Furlanov — iz Benetek v Trst ter so se takoj ukrcali na „Orionu“. Predsednik lloydovega upraviteljstva, baron Marko Morpurgo, prišel je osebno na parnik, da se prepriča, da-li je vse v redu. — Slehern, kateri je videl ukrcavati se izseljence, čudil se je ogromnemu številu otrok, kateri morajo z svojimi stariši v negotovo bodočnost. — V tolažbo vsem onim našim rojakom, katerih sorodniki so danes na širnem morju, bodi rečeno, da je „Orion“ izvrstno preskrbljen z živežem vsake vrsti ter da popotniki ne bodo stradali, — vsaj dokler so na morju. Na parniku je tudi z vsemi zdravili oskrbljena bolnica. — Vožnja traje 33 do 35 dni. „Orion“ se ustavi pred Gibraltarom, potem obišče pristanišča St. Vincent, Pernambuco Bahía, Rio de Janeiro, in se ustavi v Santosu, kjer se izkrcajo izseljenci. Misli se sicer, da je tudi onim, kateri so takorekoč doma beračili, uže zagotovljena bodočnost, toda, kdo ve, kaj vse še čeka nove naseljence na ptujej zemlji? — Vsem ostalim našim rojakom, kateri še vedno — ujkjub vsemu odgovarjanju — baje mislijo na izselitev, kliče v novič „ostanite doma!“

Vojaški nabor. Mestni magistrat tržaški poziva v smislu §. 13. odloke za provedenje vojnega zakona vse avstrijske podanike, rojene v l. 1869., 1868. in 1867., kateri stanujejo v Trstu in v okolici ter ne spadajo pod tržaško občino, da se prijavijo do 31. decembra t. l. katerikoli dan predpoludne v anagrafičnem uradu mestne palače. (Vhod v ulici „Piazza Piccola.“) Dotični morajo prinesiti seboj svoje potne in domovinske liste, služne knjižice itd.

C. kr. državna železnica izdala je za istersko progno nov zvojni red, kateri stopi v krepost dne 1. decembra t. l. Bistvena

nova določba, katero pozdravljamo z veseljem posebno Tržačani, je ta, da je po novem voznem redu sklopljenih 5. vlakov neposredno z južno železnico ter da se je uvrstil nov vlak (št. 118), kateri odide iz Trsta ob 8. uri 5 min. zjutraj ter veže neposredno južno železnico od ene in državno istersko od druge strani. Vlak št. 115 prihaja od 1. decembra dalje uže ob 10. uri 6 min. zvečer iz Pulja v Trst.

Nekaj k strankarstvu. Ako bi nam kedaj prišlo na um o brekovanju naše italijanske sodeželane na tak način, kakor je imel pogum lagati te dni sloveči naš „Foglietto delle disgrazie“, izvestno bi prišli v neljubo dotiko z slavim državnim pravdnistvom. Neka stranka pa brez ščuvanja ne more niti živeti. Nam takih sredstev ni treba iz dveh uzrokov; kajti: v prvi nam ne dopušča naše dostojanstvo blatiti italijansko stranko, drugič ne maramo osmešiti se pred našim čitateljem, kateri so vsekakor razumnejši, nego svojat „Foglietta“ in njega židovski duh. — Neverjetno nam se zdi, da bi le eden izmed furlanskih težakov, kateri hlastno požirajo vse duhovite novice slovečega „Foglietta“, verjel strašansko veselo vest o „kuharici-učiteljici“ na našej slovenskej šoli. Na take norosti se niti ne oziramo.

Dodajemo le, da nam v Trstu — hvalo Bogu! — ne treba znati blaženega jezika „del dolce si“, ker nam zadostuje na naših tleh naša slovensščina. Latinski pa razumimo vsekakor boljše, nego hebrejski. — Tudi nismo pozvani, niti nimamo sposobnosti, prati umazano perilo našega „Foglietto delle disgrazie“. Naj se je pere sam in njegova „garda“, s katero pa nikakor nečemo polemizovati. Želimo gospodi, da ne bi skoraj padla raz visoki konj ter plakala: „Sic transit . . . itd.“

„Pro Patria“ zapustila je, kakor smo uže omenili, pri nas jako neugoden utis o priliki svoje glavne skupščine. Rekli smo o tej priliki, da so se godile v gledališču „Politeama“ o predstavi opere „Ernani“ škandlozne demonstracije. Sl. c. kr. policija je bila vsled tega primorana zabraniti za letos daljno predstavo opere „Ernani“, akoprav so bili dne 26. t. m. dotični oglasi uže po vsem mestu javno prilepljeni. Podvzetnik sedanje sezone je nameraval dodati uže prilepljenim oglasom na posebnih listkih vest, da je predstava zabranjena vsled višjega naloga, ali niti tega mu se ni dovolilo. Moral je zatorej dati dotične oglase potrgati. Žal, da ne bomo vsled te stroge naredbe nekoliko časa več slišali krasnega citata: „Siamo tutti una sola famiglia“, ali tolažimo se z našim „foglietto“, ki žalostno vzdihuje: „Per quest'anno niente più „Ernani!“

Vreme. Prekrasni jesenski dnevi niso samo pri nas, ampak tudi po ostalej Evropi. Iz meteoroloških poročil razvidimo, da imajo celo mesta v severnej Evropi o tem času uprav izredno toploto. Tako n. pr. so imeli dne 25. t. m. v Hamburgu 10°, v Dancigu 7, v Berlinu 10, na Dunaji in v Pragu 8, v Lvovem, Budapešti in Monakovem 5, v Odesi 7° preko ničle. S tako toploto ne more se ponašati Italija, kajti istega dne so imeli v Naplju in Palermi 9, v Firenci le 1, v Turinu 2, v Rimu 3 in v Livorni 6°. Pri nas smo imeli ob 2. uri pp. 10°30.

Nemško šolsko brodovje dospelo je 24. t. m. popolnoma nepričakovano pred Spljet. Pozdravili so je vsi zastopniki oblastnj itd. Nemški častniki ogledali so si vse zanimljivosti mesta ter se ukrcali ob 3. uri pp. Odplulo je proti Zadru ter se zakotvilo pred Meljinom.

Za poplavljenca na Tirolskem nabralo se je v gradiškem okraju gl. 78-70 in v sežanskem gl. 47-62. Skupna svota 126 gl. 32 kr. odposlala se je takoj na Tirolsko.

Nagla smrt. 76letni Anton Liker, stanujoč na Skorkoli h. št. 49, je dne 25. t. m. v bližini ulice Romagna nagloma zbolel ter so ga odveli v bolnico. Komaj je bil v istej sprejet, je umrl. Zadel ga je baje kap.

Nezgode. Marija Vatovac, 70letna starka, stanujoča na Vrdeli, h. št. 208 padla je na ravnem potu ter si zlomila desno nogo. Odveli so jo v bolnico. — Ivana Ziaka zadel je, ko je sekal drevesa, težek komad lesa na desno nogo ter mu jo strl. Odnegli so i njega v bolnico.

Sodnijsko. 24letni limarski pomočnik Viktor Reitz obsojen je zaradi težkega telesnega poškodovanja na dvomesečno ječo. Ranil je z kladvom dne 20. maja t. l. pri sv. Mar. Magdaleni doljnjej v prepiru voznika Tomaža Suligoja. — Tukajšnji pek Karol Gruden je obsojen zaradi zadolžene krive na 3-mesečni zapor. — Bivša

kuharica Ana Oman dobila je 6 tednov težke ječe, ker je svojo gospodinjo okradla.

Policijsko. Policijskemu ravnateljstvu se javlja, da je pobegnila iz Reke soproga trgovca L. D. ter mu odnesla 400 gld. v gotovem denarju. Lepa soproga! — Mesarja Josipa P. iz Trsta zaprli so, ker se je grozil svojemu drugu Petru S., da ga ubije, baje zaradi tega, ker prodaje S. več mesa, kakor podvzetni Jožek. V zaporu bode imel vsaj priložnosti premišljevat o tem, kako se pride tekmovalcem v okom. — Težaku Franju P. odnesli so doslej še neznan tatovi iz njegovega stanovanja v ulici dell'Olmo, h. št. 8. dragocenosti, vredne 50 gld. in ves njegov prihranjen denar v iznosu 40 gld. Brezvestnim tatovom je policija uže na sledu.

RAZNE VESTI.

Novi državni bankovci. Finančno ministertvo pregledalo je uže nove bankovce po goldinarji, kateri pridejo prihodnje leto v promet. Ti bankovci bodo kakor dosedaj na obeh straneh (seveda samo v nemškem in ogerskem, nikakor pa v kakšnem slovenskem jeziku) tiskani. Novi precej manjši bankovci imajo na desni in levi strani po jedno alegorično podobo in zgoraj na sredi cesarsko glavo. Temeljna barva jim je nekaka mešanica mej sivo in višnjevo bojo. Zelo mala oblika pa ne bode po godu blagajnikom in ljudem, kateri se obilo pečajo z denarjem.

Eifflov stolp v Parizu. Uradnemu izvestju o tej orjaški zgradbi povzamemo: Uže pred kacimi 14 dnevi bil je Eifflov stolp 170 metrov visok, torej za jeden meter višji, nego Washingtonov spomenik, ki se je doslej zmatral za najvišjo zgradbo na svetu. Pri zgradbi je 140 delalcev, delo pa gre tako hitro izpod rok, da se vsacih 24 ur dodela jeden meter. Stolp bode zatorej danes uže nad 188 metrov visok. Vsega vkupe treba 6 milijonov 500.000 kilogramov železnih belov spraviti kvišku in koncem oktobra bilo je uže 5.800.000 kilogramov na stolpu. Delo je sedaj v tolikej višini vedno nevarnejše, a ker so posamični deli izdelani s čudovito natančnostjo, ni dvojbe, da bode drugo leto dogotovljena drzna zgradba, ki bode daleč prekosala vse druge stavbe starega in novega veka.

Redek slučaj poroda. Iz okraja Glamoc poroča se v „Bosn. P.“ nastopno: V selu Dolac, občine Vidimlje porodila je dne 25. p. m. kmetica Marija Erci mrtvo dete. Šest dni pozneje porodila je drugo, živo dete, katero je z materjo vred popolnoma zdravo.

Gospodarske in trgovinske stvari.

Kako zelenjat hraniti.

Zelenjad pobirajmo raz grede od spomladi do poletja, in sicer, kadar je najbolj razvita. Popolnoma naj pa dozore samo jesenske rastline. — Sveže ne moremo zelenjadi po leti dolgo ohraniti, le malo dlje vztraja v prav hladnem prostoru, n. pr. v ledenici.

Zelenjad, katero spravljamo jeseni v zimске shrambe, moramo dobro očistiti vsake nesnage ter nepotrebne listja. Z vodo pa izperimo rastline šele, predno jih rabimo. Koreninskim rastlinam odrežimo listje tik gomolje tako, da še lahko poženejo.

V zimski shrambi naj bodo rastline zavarovane proti mrazu in toploti ter proti vlagi.

- Zavarujemo jih pa tako:
- Na plano zemljo položimo rastline drugo poleg druge tako, da so korenine jim obrnene navzdol, pokrijemo jih z listjem in ob hudem mrazu tudi z zemljo.
  - Okoli kola, zabitega v tla in z slamo ovitega, naložimo zelenjadi na kup v stožec. Kup pokrijemo, kakor sem gori povedal.
  - Glavnato zelje složimo na zemljo, ki je z slamo pokrita, in sicer na kup, ki je za dve do tri glave visok. Kup pokrijemo, kakor sem uže povedal, okoli njega pa naredimo jarek, po katerem se odteka deževnica.
  - V zelenjadno klet prenesemo ob kopnem le tisto zelenjad, katero menimo kmalu porabiti. Klet bode sicer hladna a zmrzovati ne sme v njej, ter mora biti za prezračevanje prirejena. Listje tiste zelenjadi, ki je v kleti z zemljo ali peskom prisuta, moramo pridno prebirati in, kar je gnilega, odstranjevati.

e) V suhe shrambe spravljamo osobito čebulo in česen. Čebulo ali česen moremo vsekakor mraza varovati. Ako shramba nima oken, položimo čebulo na slamo ter jo z njo tudi pokrijemo. „Novice“.

Kako so gozdovi važni.

V ljubljanskih „Novicah“ čitamo članek, kateri ponatisnemo s tega vzroka, da razvidijo tudi naši mali posestniki v okolici, kateri še vedno ne razumijo, čemu se tako skrbno pogozduje pusti Kras, kolike važnosti so gozdje. Čujmo zatorej, kaj govore „Novice“:

Marsikatero srenje imajo uže tako malo gozdnih deležev, da le z veliko silo izhajajo z lesom. Druge jih imajo za potrebo, ali o kaki nesreči bi bile uže v zadregi. Zopet druge imajo gozdov še obilo, toda v tej obilnosti je del njih prihodkov, brez katerih nočejo in ne morejo biti. Sploh so zaloge še tolike, da je z lesom moči trgovati, ker nesó veliko denarja. Veliko gozdne zemlje se celo ne more v polje predelati, ker je preslaba, prenerodovitna in v nepravilnih krajih. Potem takem mora to, kar je zdaj gozd, tudi v prihodnje (veči del) ostati gozd. Toda korist deželna in posameznih posestnikov zahteva gospodarstvo tako uravnati, da hasni gozd, kolikor je največ moči. Zato je treba gospodarstvo v tem oziru zboljševati, ne pa ga zanemarjati. Pred drugim naj se neizmerna množina stelje skrči le do potrebe.

Gozd pa ni le neogibno potreben zaradi lesa, ampak ravno toliko je potreben goram proti plazom in zametom, ravninam proti zasipom in da se ne zaglinjajo vodne struge po njih; potreben je gozd tudi studencem, da se ohranijo, in podnebju, da je vedno ugodno. Ako bi gozd ne dajal tudi nobene druge koristi, moral bi ostati kakor bramba deželi v prid in blaginjo. Zgodovina ima prav žalostnih dokazov, kako pridejo najrodovitejše dežele v nič, kadar iztrebijo gozde. Žalostni vzgledi so Palestina, Mala Azija, Španija, Grecija (pri nas menda tudi Kras) itd. Te dežele so imele nekdar obilo studencev in potokov, bile so neizrečno rodovitne in pod najboljšim obnebjem; sedaj vsega primanjkuje. Naj povem pa nekatere posamezne vzglede.

Dalmacija je bila nekdar cvetoča, studenčna dežela z najprijaznejšim obnebjem. Rimski velikaši so zaradi njenih lepot radi obiskovali to deželo. V srednjem veku so dobili Dalmacijo Benečani v posest. Le ti so po gozdih lomastili in jih brez usmiljenja izsekovali za trgovstvo z lesom ter tudi za ladije. Toda Dalmatinci niso marali svojih novih gospodarjev, upirali so se in napadali jih in plenili ter se skrivali po starodavnih gozdih, ki jih je zmerom še kaj bilo. Poslano je bilo toraj vojaštvo s poveljem, naj vse gozde popali. Ob konci tega preganjanja so cele barke napolnili s kozami, ki so jih med obožano ljudstvo razdelili. Tem živalim je bilo skrbeti, da se gozdi niso mogli več izpodrasti, in nalogo svojo so tudi natanko izpolnjevale. In glejte! Sedanji čas je Dalmacija tako ožuljena, pusta in suha dežela, da daleč okrog ni take. Prijatelji kozji naj si to za uho zapišejo. Spodnji Egipt je bil nezdrav, in največ je devetkrat na leto tam deževalo. Na svet nekega evropskega zdravnika je Mehemed Ali paša dal nasaditi 20 do 30 milijonov dreves, in številno deževnih dni se je nato namnožilo do 42, in obnebe se zboljšuje. Po gornjem Egiptu pa, koder so datljeve gozde izsekovali, kaže se ravno nasprotno. Tudi v Tiberiji so jeli zemljo bolj pridno obdelovati, zasajati zelenjavo, in od tistega časa dežuje večkrat. — Ko je bilo po okrajini Bocage na Vendeljskem na Francoskem še gozdov, bilo je po poljih in ob potih obilo vode. Od leta 1808. so jeli gozde skoro vse vprek izsekovati, in od tistega časa so potoki možno usihali, in poljedelstvo je bilo veliko težavnejše.

Pred letom 1821. je Provansa (Provence) na Francoskem imela dokaj studencev in potokov. Leta 1822. so pozeble vse oljke, ki jih je bilo cele gozdove in treba jih je bilo potem posekati. Od tistega časa so potoki možno usihali, in poljedelstvo je bilo veliko težavnejše. Glejte, ljubi kmetje, kako potrebno je zatorej skrbeti za gozde, loge, dobrove in goščave, da se ohranijo. Ako vam je tudi kaj do svojih otrok, a ne le za svoje grlo in želodec, bodite varčni z lesom in modro gospodarite z gozdi.

Listnica uredništva

G dopisnik Kanal, Obzhaljem, da ne moremo objaviti. Morebiti sprejme „Socia“.

